

Tēzes virsraksts: Par pašvaldības izpilddirektores tiesisko statusu, parakstot darba koplīgumu

Tēze: Pašvaldības izpilddirektore, parakstot darba koplīgumu, rīkojas nevis savā vārdā, bet gan cita tiesību subjekta, proti pašvaldības vārdā, jo pašvaldība, tāpat kā jebkura cita juridiska persona, ir spējīga rīkoties tikai caur tās pārstāvjiem (amatpersonām). Tajā pat laikā, tiesiskajās attiecībās ar pašvaldību, izpilddirektore ir darba ņēmēja (darbiniece), kura saskaņā ar darba līgumu izpilda pašvaldības izpilddirektores pienākumus. Tādējādi izpilddirektore nav darba koplīguma slēdzējpusē, un uz viņu, kā pašvaldības darbinieci, ir attiecināmas koplīgumā paredzētās sociālās garantijas.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Civillietu departamenta

2010.gada 8.decembra

S P R I E D U M S

Lietā Nr. SKC-1184

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators referents A.Laviņš

senatore I.Garda

senatore S.Lodziņa,

piedaloties Alūksnes novada pašvaldības pārstāvei advokātei Anitai Šauriņai, I.Z. pārstāvei R.D.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu sakarā ar I.Z. kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 20.maija spriedumu I.Z. prasībā pret Alūksnes novada pašvaldību par vienošanās atzīšanu par spēkā neesošu, pienākuma uzlikšanu atbildētājam noslēgt darba līgumu, atlīdzības par materiālā un morālā kaitējuma, kā arī atlīdzības par darba koplīguma neizpildi piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Alūksnes pilsētas dome 2006.gada 17.februārī noslēdza darba līgumu ar I.Z. par Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektores amata pienākumu izpildi.

2009.gada 28.maijā Alūksnes pilsētas dome un I.Z. noslēdza vienošanos pie 2006.gada 17.februāra darba līguma, kurā paredzēja, ka no 2009.gada 1.jūlija I.Z. turpinās strādāt Alūksnes novada domē, kas ir Alūksnes pilsētas domes tiesību un saistību pārņēmēja.

[2] 2009.gada 1.jūlijā tika izveidota Alūksnes novada pašvaldība un beidza pastāvēt tajā apvienotās 15 pagastu pašvaldības un Alūksnes pilsētas pašvaldība.

2009.gada 1.jūlijā jaunizveidotā Alūksnes novada dome pirmajā sēdē par novada pašvaldības izpilddirektori iecēla J.Č., kā arī likvidēja visu līdzšinējo teritoriālo vienību izpilddirektoru amatus.

[3] Alūksnes novada pašvaldība 2009.gada 6.jūlijā lūdza Latvijas valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku arodbiedrībai (turpmāk - arodbiedrība) piekrišanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar I.Z. sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu. Arodbiedrība atteica dot piekrišanu I.Z. atbrīvošanai no darba, atteikumu pamatojot ar to, ka pašvaldības lēmējinstītūcijas nosaukuma maiņa nav pamats pašvaldības darbinieka atbrīvošanai no darba un ka Alūksnes novada pašvaldībai nav pamats samazināt darbinieku skaitu, jo izpilddirektora amats un tā funkcijas pašvaldībā netiek likvidētas.

[4] Alūksnes novada pašvaldība 2009.gada 29.jūlijā izsniedza I.Z. priekšlikumu par darba līguma grozīšanu, piedāvājot ar 2009.gada 1.augustu uz nenoteiktu laiku turpināt darbu Alūksnes novada pašvaldības administrācijā kā bērnu tiesību aizsardzības speciālistei, vienu mēnesi saglabājot līdzšinējo algu. Tāpat pašvaldības izpilddirektore priekšlikumā par darba līguma grozīšanu informēja I.Z., ka, nesaņemot viņas piekrišanu, pašvaldība vērsīsies tiesā ar prasību par 2006.gada 17.februārī noslēgtā darba līguma izbeigšanu Darba likuma 110.panta ceturtās daļas kārtībā.

2009.gada 30.jūlijā I.Z. rakstiski paziņoja Alūksnes novada pašvaldībai, ka viņa pieņem piedāvājumu turpināt darbu Alūksnes novada pašvaldības administrācijā bērnu tiesību aizsardzības speciālistes amatā. Papildus lūdza izskaidrot, kāpēc Alūksnes novada pašvaldība piedāvājumā neko nav minējusi par darba koplīguma 1.13. punkta izpildi.

2009.gada 31.jūlijā I.Z. un Alūksnes novada pašvaldība noslēdza vienošanos par 2006.gada 17.februārī noslēgtā darba līguma izteikšanu jaunā redakcijā sākot ar 2009.gada 1.augustu. Darba līgumā tika paredzēts, ka I.Z. pārceļta darbā Alūksnes novada pašvaldības administrācijas Juridiskajā nodaļā par bērnu tiesību aizsardzības speciālisti.

[5] I.Z. 2009.gada 31.augustā cēlusi prasību pret Alūksnes novada pašvaldību, kurā lūgusi:

- 1) atzīt par spēkā neesošu 2009.gada 31.jūlija vienošanos par darba līguma grozījumiem un minētā līguma jauno redakciju;
- 2) uzlikt par pienākumu atbildētājai noslēgt ar prasītāju darba līgumu uz nenoteiktu laiku par Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektores amata pienākumu pildīšanu;
- 3) piedzīt no Alūksnes novada pašvaldības par labu prasītājai atlīdzību Ls 3999,78 par 2009.gada 4.februāra vienošanās pie 2008.gada 15.maija darba koplīguma 1.13.punkta neizpildi no darba devējas puses;
- 4) piedzīt no Alūksnes novada pašvaldības par labu prasītājai atlīdzību Ls 15 552 par nodarīto materiālo un morālo kaitējumu.

Prasība pamatota ar Darba likuma 6., 7.pantu, 29.panta astoto un devīto daļu, 98.panta ceturto daļu, 101.panta ceturto daļu, likuma „Par pašvaldībām” Pārējas noteikumu 3.punktu, Civilprocesa likuma 127.panta pirmo daļu un 128.pantu.

[6] Ar Gulbenes rajona tiesas 2010.gada 8.februāra spriedumu I.Z. prasība noraidīta.

[7] Izskatījusi lietu sakarā ar I.Z. apelācijas sūdzību, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (turpmāk – Civillietu tiesas kolēģija) ar 2010.gada 20.maija spriedumu prasību noraidījusi. Spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, kas liecinātu, ka viņa ir piespiesta noslēgt 2009.gada 31.jūlija vienošanos.

Darba devējas 2009.gada 29.jūlija priekšlikums par darba līguma grozīšanu ne pēc satura, ne pēc formas nav uzskatāms par kategorisku vai ultimātīvu pieprasījumu grozīt darba līgumu. Tajā minēts, ka ar 2009.gada 1.jūliju likvidēts prasītājas ieņemamais amats un novadā nav analogas izpilddirektora amata vietas. Priekšlikumā piedāvāts prasītājai turpināt darbu citā amatā, norādot darba samaksas apmēru un klāt pievienojot amata aprakstu, izskaidrojot, ka gadījumā, ja viņa atteiksies turpināt darbu citā amatā, pašvaldība risinās jautājumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar viņu.

No Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta izriet, ka darba devējam vispirms ir jānoskaidro, vai darbinieks piekrīt strādāt citā darbā, un tikai tad lemt jautājumu par darba līguma uzteikšanu. Alūksnes novada pašvaldības rakstiskais priekšlikums I.Z. turpināt darbu citā amatā atbilst minētās tiesību normas prasībām. Tāpat, Darba likumā nav noteikts, cik ilgs termiņš darba devējam jānosaka, lai darbinieks dotu piekrišanu strādāt citā amatā.

[7.2] Nav pamatots prasītājas arguments, ka 2009.gada 29.jūlija priekšlikums par darba līguma grozīšanu ir uzskatāms par darba devējas uzteikumu, un, izsniedzot šādu priekšlikumu, darba devēja pārkāpusi Darba likuma 98. panta pirmās daļas un 101.panta noteikumus.

No Darba likuma viedokļa 2009.gada 29.jūlija priekšlikums nav uzskatāms par uzteikumu, jo tajā ir norādīts uz apstākļiem, kādēļ prasītāju nav iespējams nodarbināt līdzšinējā amatā, un piedāvāts turpināt darbu citā amatā. Šajā priekšlikumā darba devēja neuzsaka darbu, bet tikai norāda uz iespēju, ka varētu tikt iesniegta prasība tiesā par darba līguma izbeigšanu. Tādējādi apstākļi, ka prasītājam ir lūgts divu dienu laikā sniegt atbildi uz priekšlikumu, neliecina, ka atbildētāja ir pārkāpusi Darba likuma 98.pantā noteikto viena mēneša termiņu.

Darba likuma 110.pants nosaka kārtību, kādā darba līgumu var uzteikt darbiniekam, kurš ir arodbiedrības biedrs. Darba devēja atbilstoši minētās tiesību normas prasībām 2009.gada 6.jūlijā lūdza arodbiedrības piekrišanu prasītājas kā arodbiedrības biedres darba līguma uzteikšanai, uz ko saņēma arodbiedrības noraidījumu. Tādējādi darba devējai bija tiesības izvēlēties, vai celt prasību tiesā par darba līguma izbeigšanu (Darba likuma 110.panta 4.daļa) vai piedāvāt darbiniecei citu darbu, vienojoties par darba līguma grozīšanu (Darba likuma 97.pants). Darba devēja šajā gadījumā izvēlējās piedāvāt prasītājam turpināt darbu citā amatā.

[7.3] Nepamatota ir prasība daļā par pienākuma uzlikšanu atbildētājam noslēgt ar prasītāju darba līgumu uz nenoteiktu laiku par Alūksnes novada izpilddirektores amata pienākumu pildīšanu.

Saskaņā ar 2006.gada 17.februāra darba līgumu prasītāja pildīja Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektores pienākumus. 2009.gada 28.maijā noslēgtā vienošanās pie minētā darba līguma ir saistīta ar darba devējas nosaukuma maiņu teritoriālās reformas rezultātā.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 14.punktu Alūksnes novadā apvienojušos vietējo pašvaldību izpilddirektoriem ir pienākums nodrošināt pašvaldības institūciju darba nepārtrauktību, kas nozīmē – turpināt pildīt iepriekšējos pienākumus iepriekšējā amatā un teritorijā līdz turpmāku lēmumu pieņemšanai. Tādējādi nav pamatots prasītājas secinājums, ka ar 2009.gada 28.maija vienošanos mainīts ne tikai darba devējas nosaukums, bet arī mainīts prasītājas amata nosaukums no „Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektore” uz „Alūksnes novada izpilddirektore” un attiecīgi no 2009.gada 1.jūlija viņa automātiski ir kļuvusi par jaunizveidotā Alūksnes novada izpilddirektori.

Pamatojoties uz Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, tika izveidots Alūksnes novads, apvienojot tajā 16 vietējās pašvaldības, proti, 15 pagastus un Alūksnes pilsētu. Katrā no šīm 16 pašvaldībām līdz 2009.gada 1.jūlijam bija sava izpildvara - administratīvie darbinieki un izpilddirektors, kuram saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 14.punktu bija uzdots attiecīgajās teritoriālajās vienībās nodrošināt pašvaldību institūciju darba nepārtrauktību. Tas nozīmē, ka līdz brīdim, kad jaunievēlētā novada dome pieņems lēmumu par novada izpilddirektora iecelšanu, prasītājam kā Alūksnes pilsētas izpilddirektorei atbilstoši 2006.gada 17.februāra darba līgumam bija jānodrošina pašvaldības institūciju darba nepārtrauktība Alūksnes pilsētas teritorijā, nevis visa novada teritorijā.

Pašvaldības izpilddirektora iecelšana saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 11.punktu ietilpst ekskluzīvā pašvaldības domes kompetencē. To jaunievēlētie Alūksnes novada domes deputāti īstenoja 2009.gada 1.jūlijā, pieņemot lēmumu Nr.7 „Par novada pašvaldības izpilddirektoru”, ar kuru par Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektori iecēla J.Č., nosakot, ka novada izpilddirektors ir atbildīgs par pašvaldības institūciju darba nepārtrauktību visa novada teritoriālajās vienībās. Vienlaicīgi tika likvidētas bijušo vietējo pašvaldību (pilsētas un pagastu) izpilddirektoru amata vienības, tostarp Alūksnes pilsētas domes izpilddirektora amata vieta.

Nav nozīmes prasītājas argumentam, ka Alūksnes novada pašvaldība 2009.gada 27.jūnija laikrakstā „Malienas Ziņas” esot izsludinājusi pieteikšanos uz novada izpilddirektora amatu līdz 2009.gada 6.jūlijam, un ka prasītāja esot pieteikusies uz to 2009.gada 6.jūlijā, bet atbildi nav saņēmusi. 2009.gada 27.jūnijā Alūksnes novada dome vēl nebija izveidota, tādēļ tā nevarēja izsludināt pieteikšanos uz kādu amata vietu, un neviena cita persona nebija tiesīga to darīt Alūksnes novada domes vārdā.

Tāpat nav nozīmes lietas izspriešanā prasītājas norādei, ka Alūksnes novada dome pretēji likuma prasībām vispirms iecēla izpilddirektoru un tikai pēc tam apstiprināja pašvaldības nolikumu. Minēto lēmumu likumība nav vērtējama konkrētajā procesā, jo tie nav pārsūdzēti administratīvajā tiesā - tātad ir spēkā esoši.

[7.4] Nepamatota ir prasība daļā par atlīdzības Ls 3999,78 piedziņu sakarā ar darba koplīguma 1.13.punkta neizpildi no darba devējas puses.

2009.gada 4.februārī starp Alūksnes pilsētas domes administrācijas darbiniekiem un Alūksnes pilsētas domi tika noslēgta Vienošanās pie 2008.gada 15.maija darba koplīguma, 1.13.punktā paredzot, ka darba koplīguma 5.3.punkts ir izsakāms šādā redakcijā:

„Darbiniekam, kuram pašvaldību reformas rezultātā samazinās darba alga, darba devējs izmaksā kompensāciju samazinātās darba algas daļas apmērā par 6 mēnešiem”.

Minētā vienošanās nav piemērojama konkrētajā gadījumā, jo prasītāja parakstījusi to kā Alūksnes pilsētas domes izpilddirektore, tātad kā darba devēja attiecībā pret Alūksnes pilsētas domes darbiniekiem. I.Z. bija šī darba koplīguma slēdzējpusē no darba devējas puses, līdz ar to koplīgumā paredzētās sociālās garantijas nav attiecināmas uz viņu.

Turklāt, darba koplīguma 5.3.punkts ir piemērojams tikai gadījumā, ja darbiniekam darba alga samazināta tieši pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas rezultātā. Šajā gadījumā ar I.Z. tika noslēgta vienošanās par darba līguma grozīšanu, viņai pārejot strādāt citā amatā (bērnu tiesību aizsardzības speciāliste), atbilstoši tam mainījās prasītājas darba pienākumi un arī darba alga. Līdz ar to nav pamats uzskatīt, ka pašvaldību reforma šajā gadījumā bija iemesls darba algas samazināšanai. Tāpat, jāņem vērā arī tas, ka darba koplīguma 5.3.punktā paredzētās kompensācijas ir spēkā tikai vienā gadījumā, proti, ja tās ir paredzētas attiecīgā gada budžetā, kā to nosaka koplīguma 1.9.punkts. 2009.gadā pašvaldības budžetā nebija paredzēti izdevumi šādām kompensācijām.

[7.7] Prasība daļā par materiālā un morālā kaitējuma piedziņu arī ir noraidāma, jo prasītāja nav pierādījusi, ka viņa ir morāli pazemota, viņai izteikti apvainojumi un lietota fiziska vardarbība, kā rezultātā radušies ilgstoši veselības traucējumi.

Liecinieku liecībās ir lietotas vispārējas frāzes, ka prasītāja tika „morāli pazemota”, ka pret viņu „izturējās necienīgi, pazemoja”, nenorādot konkrēti, kad un kā šīs darbības izpaudās, kura persona pieļāva tādas darbības. Vienīgais konkrētais fakts, uz ko norādīja lieciniece V.S., bija gadījums, kad Alūksnes novada deputāts esot pagrūdis prasītāju pret sienu un viņa esot sākusi raudāt. Taču prasītāja par šo gadījumu nav vērsusies Alūksnes novada domē izvērtēt deputāta rīcību un Alūksnes novada pašvaldība nenes atbildību par domes deputāta rīcību.

Nav pierādīts prasītājas apgalvojums, ka viņas ilgstošie veselības traucējumi ir radušies no psihotraumatiskām situācijām pēc Alūksnes novada domes pirmās sēdes 2009.gada 1.jūlijā un ka par šiem veselības traucējumiem ir atbildīga Alūksnes novada pašvaldība. Prasītājai veselības traucējumi pastāvēja jau 2006.gadā, kad viņa noslēdza darba līgumu un sāka strādāt Alūksnes pilsētas izpilddirektores amatā, līdz ar to cēloņsakarība starp pašvaldības rīcību un veselības traucējumiem nav konstatējama.

Tāpat lietā nav iesniegti pierādījumi, ka sakarā ar prasītājas politisko pārliecību un viņas rīcību, norādot uz pašvaldības administrācijas prettiesisko rīcību, Alūksnes novada pašvaldība ir diskriminējusi prasītāju un pārkāpusi atšķirīgas attieksmes aizliegumu.

[8] I.Z. iesniegusi kasācijas sūdzību par Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 20.maija spriedumu. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[8.1] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka Alūksnes novada pašvaldības 2009.gada 29.jūlija paziņojums nav uzskatāms par darba tiesisko attiecību uzteikumu. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka, ja darba devēja būtu vēlējusies grozīt darba līgumu Darba likuma 97.panta izpratnē, tad tas bija izsakāms, ievērojot Darba likuma 40.pantā norādītos darba līguma formas noteikumus.

Tiesa nav ievērojusi, ka Alūksnes novada pašvaldība nosūtījusi arodbiedrībai lūgumu par viedokļa sniegšanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar I.Z. sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, kas norāda uz atbildētājas nodomu uzteikt prasītājai darba līgumu. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka saskaņā ar Darba likuma 98.pantu darba devējs var uzteikt darba līgumu, vienlaicīgi piedāvājot darbiniekam turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši darba līguma grozījumiem.

[8.2] Tiesa nav pareizi iztulkojusi likuma „Par pašvaldībām” 21.panta 11.punktu. Prasītāja strādājusi Alūksnes pilsētas pašvaldībā par izpilddirektori saskaņā ar darba līgumu uz nenoteiktu laiku, un lai gan ar Alūksnes novada domes 2009.gada 1.jūlija lēmumu tika likvidēti visu novadā apvienoto pagastu un pilsētas izpilddirektoru amati, lēmuma par attiecīgo izpilddirektoru turpmākajām darba tiesiskajām attiecībām vai to izbeigšanu nav. Līdz ar to jautājumu par prasītājas atbrīvošanu no amata regulē Darba likums, nevis likums „Par pašvaldībām”.

[8.3] Tiesa nepareizi iztulkojusi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 4. un 13.punktu, jo konkrētajā gadījumā nav bijusi nodrošināta pēctecīga administratīvi teritoriālās reformas īstenošana un novada teritorijā vietējo pašvaldību institūciju nepārtrauktība, ko prasītāja kā izpilddirektore Alūksnes novada pašvaldības prettiesiskās rīcības dēļ nav varējusi realizēt.

[8.4] Tiesa nepareizi secinājusi, ka uz prasītāju neattiecas vienošanās par darba koplīguma 5.3.punkta grozīšanu. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka prasītājai sakarā ar viņas amata pienākumiem ir pilnvarojums parakstīt šādus dokumentus darba devējas vārdā, un ka prasītāja saskaņā ar darba līgumu ir Alūksnes pilsētas domes darbiniece. Tāpat tiesa nepamatoti secinājusi, ka prasītājas darba alga samazinājās sakarā ar pāriešanu citā amatā, nevis pašvaldību reformu dēļ. Prasītājas amata maiņa ir tieši saistīta ar izpilddirektora amata likvidēšanu, kas savukārt ir pašvaldību apvienošanas rezultāts.

[8.5] Tiesa, novērtējot pierādījumus, pārkāpusi Civilprocesa likuma 97.pantu, kā rezultātā nepamatoti secinājusi, ka prasītāja nav bijusi diskriminēta darba tiesiskajās

attiecībās. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka 2009.gada 20.augustā tika likvidēts bērnu tiesību aizsardzības speciālista amats, kas liecina, ka darba devēja īsteno tiešo diskrimināciju attiecībā pret prasītāju.

[8.6] Tiesa rīkojusies neētiski un prettiesiski, pilnībā publiskojot prasītājas medicīnisko dokumentu datus.

[9] Tiesas sēdē prasītājas pārstāve uzturēja kasācijas sūdzību uz tajā norādīto argumentu pamata, savukārt atbildētājas pārstāve lūdza noraidīt kasācijas sūdzību un atstāt negrozītu apelācijas instances tiesas spriedumu.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, Senāts atzīst, ka Civillietu tiesas kolēģijas spriedums atceļams daļā par atlīdzības sakarā ar darba koplīguma neizpildi piedziņu. Pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts.

[11] Senāts nepiekrīt kasācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, ka 2009.gada 29.jūlija priekšlikums par darba līguma grozīšanu atzīstams par 2006.gada 17.februāra darba līguma uzteikumu Darba likuma 98.panta kārtībā.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka Alūksnes novada pašvaldība 2009.gada 6.jūlijā lūdza arodbiedrības piekrišanu prasītājas kā arodbiedrības biedres 2006.gada 17.februāra darba līguma uzteikšanai, uz ko saņēma arodbiedrības noraidījumu.

Kārtību, kādā uzsakāms darba līgums darbiniekam, kurš ir arodbiedrības biedrs, nosaka Darba likuma 110.pants. Tajā ir paredzēts, ka darba devējam aizliegts uzteikt darba līgumu darbiniekam – arodbiedrības biedram – bez attiecīgās arodbiedrības iepriekšējas piekrišanas, izņemot likumā paredzētos gadījumus. Ja tiek saņemta arodbiedrības piekrišana, tad darba devējs viena mēneša laikā var uzteikt darba līgumu, savukārt, ja piekrišana netiek saņemta, tad viena mēneša laikā darba devējs var celt tiesā prasību par darba līguma izbeigšanu.

Tādējādi, kā to pareizi atzinusi tiesa, darba devējai, saņemot noraidošu atbildi no arodbiedrības, bija tiesības izvēlēties, vai celt prasību tiesā par 2006.gada 17.februāra darba līguma izbeigšanu sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu (likvidēti vietējo pašvaldību izpilddirektoru amati) vai piedāvāt darbiniecei citu darbu, vienojoties par darba līguma grozīšanu. Konkrētajā gadījumā darba devēja, izsniedzot prasītājai 2009.gada 29.jūlija

priekšlikumu par darba līguma grozīšanu, izvēlējās piedāvāt prasītājam turpināt darbu citā amatā, ko prasītāja pieņēma.

Ja prasītāja uzskatītu, ka darba devējas priekšlikums vienoties par darba līguma grozījumiem neatbilst tiesību normām un viņai ir tiesības turpināt darba tiesiskās attiecības Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektora amatā, prasītāja bija tiesīga atteikties no piedāvājuma grozīt darba līgumu. Šādā gadījumā darba devējai, ja tā uzskatītu, ka darba tiesiskās attiecības ar prasītāju par izpilddirektora pienākumu izpildīšanu izbeidzamas, saskaņā ar Darba likuma 110.panta ceturtās daļas noteikumiem būtu jāceļ prasība tiesā. Izbeigt darba tiesiskās attiecības ar prasītāju, pamatojoties uz darba devējas uzteikumu, tiesiski nebija iespējams. Līdz ar to 2009.gada 29.jūlija priekšlikumu par darba līguma grozīšanu, kā to pareizi atzinusi tiesa, nevar uzskatīt par darba līguma uzteikumu atbilstoši Darba likuma 98.panta pirmās daļas noteikumiem. Tādējādi noraidāms arī kasācijas sūdzības iesniedzējas arguments, ka termiņš, kādā prasītāja varēja paust savu attieksmi par piedāvājumu grozīt darba līgumu, nosakāms saskaņā ar Darba likuma 98.pantu.

[12] Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka 2009.gada 29.jūlija priekšlikumā darba devēja ir paskaidrojusi iemeslus, kādēļ izteikts piedāvājums grozīt darba līgumu, kā arī ir norādījusi, kādus līguma grozījumus tā piedāvā. Prasītāja, rakstiski sniedzot atbildi, pieņēmusi piedāvājumu, un puses 2009.gada 31.jūlijā noslēgušas rakstveidā vienošanos, savukārt 2009.gada 3.augustā puses parakstījušas jaunā redakcijā izteiktu 2006.gada 17.februāra darba līgumu.

Ievērojot konstatētos apstākļus, Senāts noraida kā nepamatotus prasītājas argumentus, ka notikusī darba līguma grozīšana neatbilst Darba likuma 97., kā arī 40.panta noteikumiem. Tas, ka 2009.gada 29.jūlija priekšlikumā darba devēja ir norādījusi arī tālāko rīcību gadījumā, ja prasītāja nepieņems piedāvājumu, nenozīmē, ka prasītājam tika liegts brīvi paust savu gribu par izteikto piedāvājumu.

[13] Nepamatots ir kasācijas sūdzības iesniedzējas uzskats, ka tiesa nepareizi iztulkojusi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 14.punktu (kasācijas sūdzībā tas ir norādīts kā 13.punkts), kas nosaka, ka novada teritorijā vietējo pašvaldību institūciju darba nepārtrauktību atbilstoši to apstiprinātajiem nolikumiem nodrošina tie izpilddirektori, kuri veic izpilddirektora pienākumus attiecīgajā teritorijā 2009.gada vietējo pašvaldību vēlēšanu dienā.

Minētā punkta mērķis vērsts uz to, lai administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas procesā nodrošinātu pašvaldības iestāžu darba nepārtrauktību. Tā kā tas ir pārejas noteikums, saprotams, ka vietējās pašvaldības izpilddirektoram pienākums nodrošināt vietējās pašvaldības institūciju darbu ir līdz laikam, kad jaunizveidotā novada dome likumā noteiktajā kārtībā būs iecēlusi amatā novada izpilddirektoru, kurš būs atbildīgs jau par visa novada pašvaldības institūciju darbu.

Ievērojot minēto, Senāts atzīt par pamatotu Civillietu tiesas kolēģijas secinājumu, ka prasītājam kā Alūksnes pilsētas izpilddirektorei bija jānodrošina pašvaldību institūciju darba nepārtrauktība līdz brīdim, kad jaunievēlētā novada dome pieņēma lēmumu par novada izpilddirektores iecelšanu, turklāt prasītājam pašvaldību institūciju darba nepārtrauktība bija jānodrošina nevis visa novada, bet gan tikai Alūksnes pilsētas teritorijā.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 11.punktu, kas paredz domei kompetenci iecelt amatā pašvaldības izpilddirektoru, Alūksnes novada dome 2009.gada 1.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.7 „Par novada pašvaldības izpilddirektoru”, ar kuru, pirmkārt, par Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektori iecēla J.Č., nosakot, ka izpilddirektore ir atbildīga par pašvaldības institūciju darba nepārtrauktību visa novada teritoriālajās vienībās, un, otrkārt, likvidēja bijušo vietējo pašvaldību (pilsētas un pagastu) izpilddirektoru amatus. Tādējādi, līdz ar novada izpilddirektores iecelšanu, prasītājas kā Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektores pienākums, kas paredzēts Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 14.punktā, izbeidzās.

Prasītājas norādītie apstākļi, ka Alūksnes novada pašvaldība ir arī Alūksnes pilsētas pašvaldības tiesību un saistību pārņēmēja un attiecībā uz prasītāju nav pieņemts lēmums par viņas atbrīvošanu no Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektores pienākumu pildīšanas, nevar būt pamats secinājumam, ka paralēli novada izpilddirektorei pienākumus par novada pašvaldības institūciju darba nodrošināšanu pildījusi arī prasītāja kā Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektore. Sekojot prasītājas viedoklim, rastos tiesiski nepieņemama situācija, kurā jaunizveidotajā novadā izpilddirektora pienākumus pildītu 16 novadā apvienoto vietējo pašvaldību izpilddirektori. Līdz ar to kā nepamatots atzīstams kasācijas sūdzības iesniedzējas arguments, ka Alūksnes novada pašvaldība prettiesiski liegusi prasītājam realizēt novada teritorijā vietējo pašvaldību institūciju darba nepārtrauktību.

Tajā pat laikā, Alūksnes novada domes 2009.gada 1.jūlija lēmums Nr.7 pats par sevi neizbeidza 2006.gada 17.februāra darba līgumu ar prasītāju. Alūksnes novada pašvaldība, ievērojot, ka vietējo pašvaldību izpilddirektoru amati likvidēti, jautājumu par 2006.gada

17.februāra darba līgumā paredzēto Alūksnes pašvaldības izpilddirektores pienākumu izpildīšanas izbeigšanu risinājusi Darba likuma, nevis likuma „Par pašvaldībām” 21.panta kārtībā. Kā tas jau minēts šā sprieduma 12.punktā, puses Darba likuma 97.panta kārtībā vienojās par grozījumiem darba līgumā, un uz tā pamata prasītāja izbeidza pildīt 2006.gada 17.februāra darba līgumā paredzētos Alūksnes pašvaldības izpilddirektores pienākumus. Apelācijas instances tiesa spriedumā nav izdarījusi pretējus secinājumus, tāpēc kasācijas sūdzībā ietvertais arguments par nepareizu likuma „Par pašvaldībām” 21.panta iztulkošanu, nevar būt pamats tiesas sprieduma atcelšanai daļā, ar kuru noraidīta prasība par pienākuma uzlikšanu atbildētājam noslēgt ar prasītāju darba līgumu uz nenoteiktu laiku par izpilddirektores pienākumu izpildīšanu Alūksnes novadā.

Ievērojot, ka Alūksnes novada pašvaldība izveidota 2009.gada 1.jūlijā un līdz tam tās vārdā nevarēja tikt veiktas nekādas darbības, kā juridiski nenozīmīgs lietas izspriešanai atzīstams kasācijas sūdzības arguments par to, ka 2009.gada 27.jūnija laikrakstā „Malienas Ziņas” ir ievietots sludinājums par pieteikšanos uz Alūksnes novada izpilddirektora amatu un prasītāja ir pieteikusies uz to, bet atbildi nav saņēmusi.

[14] Apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, secinājusi, ka prasītāja nav pierādījusi apgalvojumus, ka sakarā ar viņas politisko pārliecību un viņas rīcību, norādot uz pašvaldības administrācijas prettiesisko rīcību, Alūksnes novada pašvaldība ir pieļāvusi diskriminācijas un atšķirīgas attieksmes aizlieguma pārkāpumu. Minētais tiesas secinājums izriet no lietā iesniegto pierādījumu novērtējuma, tāpēc kasācijas kārtībā, kā to paredz Civilprocesa likuma 450.pants, tas nav pārbaudāms.

Kasācijas sūdzībā tās iesniedzēja vispārēji ir norādījusi, ka tiesa, izskatot prasību, pārkāpusi Civilprocesa likuma 97.pantu, jo iesniegtos pierādījumus nav izvērtējusi vispusīgi, pilnīgi un objektīvi. Kādus pierādījumus tiesa nav vērtējusi un kā izpaudusies novērtēšanas kļūda, sūdzības iesniedzēja nav konkretizējusi. Līdz ar to kasācijas sūdzības arguments par Civilprocesa likuma 97.panta pārkāpumu, Senāta ieskatā, nevar būt pamats sprieduma atcelšanai daļā, ar kuru noraidīta prasība par mantiskā un morālā kaitējuma piedziņu.

[15] Kasācijas sūdzībā norādītais arguments par to, ka tiesa rīkojusies neētiski un prettiesiski, pilnībā publiskojot prasītājas medicīnisko dokumentu datus, Senāta ieskatā, neietekmē tiesas secinājumus par celtās prasības pamatotību, tāpēc arī tas nevar būt pamats tiesas sprieduma atcelšanai.

[16] Senāts piekrīt kasācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, ka 2008.gada 15.maija darba koplīguma 5.3.punkts, kas izteikts jaunā redakcijā ar 2009.gada 4.februāra vienošanos, ir attiecināms uz prasītāju kā Alūksnes pilsētas pašvaldība darbinieci.

No darba devējas puses vienošanos pie 2008.gada 15.maija darba koplīguma parakstījusi Alūksnes pilsētas pašvaldības izpilddirektore I.Z., savukārt no darbinieku puses vienošanos parakstījusi Alūksnes pilsētas domes darbinieku pilnvarotā pārstāve I.K. Prasītāja, parakstot minēto vienošanos, ir rīkojusies nevis savā vārdā, bet gan cita tiesību subjekta, proti, Alūksnes pilsētas pašvaldības vārdā, jo pašvaldība, tāpat kā jebkura cita juridiska persona, ir spējīga rīkoties tikai caur tās pārstāvjiem (amatpersonām). Kasācijas sūdzībā pareizi norādīts, ka prasītājai sakarā ar viņas amata pienākumiem bijis pilnvarojums parakstīt šādus dokumentus darba devējas vārdā. Tajā pat laikā tiesiskajās attiecībās ar pašvaldību prasītāja ir darba ņēmēja (darbiniece), kura saskaņā ar darba līgumu izpildīja Alūksnes pilsētas izpilddirektora pienākumus. Tādējādi par nepamatotu atzīstams apelācijas instances tiesas secinājums, ka prasītāja bijusi šī darba koplīguma slēdzējpusē, un tāpēc uz viņu nav attiecināmas koplīgumā paredzētās sociālās garantijas.

Tāpat, nepamatots ir apelācijas instances tiesas secinājums, ka darba alga prasītājai samazinājās sakarā ar jaunajiem darba pienākumiem bērnu tiesību aizsardzības speciālista amatā, nevis pašvaldību reformas rezultātā. Senāts atzīst, ka darba algas samazinājums prasītājas gadījumā atrodas cēloniskā sakarā ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu. Tieši reformas rezultātā tika apvienotas vietējās pašvaldības un likvidēti to izpilddirektoru amati, tostarp Alūksnes pilsētas izpilddirektora amats, kas bija par pamatu tam, kādēļ jaunizveidotā novada pašvaldība piedāvāja prasītājai pāriet darbā citā, mazāk atalgotā amatā.

Savukārt, apelācijas instances tiesas secinājums, ka 2009.gadā Alūksnes pilsētas pašvaldības budžetā nebija paredzēti līdzekļi kompensāciju izmaksai darbiniekiem, nav pamatots ar pierādījumiem lietā, kas ir pretrunā ar Civilprocesa likuma 190.panta otrās daļas noteikumiem.

Tādējādi, tiesas argumentāciju, ar kuru noraidīta prasība par Ls 3999,78 piedziņu par darba koplīguma neizpildi, ir nepamatota, tāpēc spriedums šajā daļā ir atceļams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Augstākās tiesas Senāts

nosprieda

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 20.maija spriedumu atcelt daļā, ar kuru noraidīta prasība par Ls 3999,78 piedziņu par darba koplīguma neizpildi, un lietu šajā daļā nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	senators	A.Laviņš
	senatore	I.Garda
	senatore	S.Lodziņa